

סיפור חייה של בתיה וולף החיפוש אחר בית

ילדותי בצל השואה

אני בתיה וולף, בתם של ברוך יהודה ליאו ורבקה קטה. נולדתי בשנת 1927 בברסלאו שבגרמניה המזרחית. סבא שלי, אביו של אבי, היה יליד ארצות הברית ולכן היה זכאי לאזרחות אמריקאית. מכיוון ששירת בצבא הגרמני במלחמת העולם הראשונה הוא איבד את זכותו לאזרחות. הוא ניסה לצאת לארה"ב אך לא הצליח ואילו אחיותיו, שלוש רווקות, מימשו את זכותן ועברו לארה"ב. לאבי הייתה רק אזרחות גרמנית.

אבי ליאו היה בעל חנות טקסטיל שבה מכר סדינים, מפות, ומגבות. כשהגעתי לגיל 7 נאלץ אבא לסגור את חנותו כי בעלי הבית של החנות לא רצו שיהודי ישכור את חנותם. אימי הייתה עקרת בית למרות שבנעוריה למדה סטנוגרפיה, הדפסה מהירה בקודים.

(הורי, ברוך ליאו-יהודה וקטה רבקה 1935)

בזמן שהיהודים נאלצו לסגור את עסקיהם נהגה אימא להגיע אליהם כדי לעזור בהדפסות שונות, הצטרפתי אליה לעיתים בתום שעות בית הספר. כל השנים אני זוכרת את אחותו של אבא פינקה (שם חיבה) שחיה איתנו בבית, שמה היה שרפינה. היא התפרנסה מתפירה. בהמשך נסעה לארה"ב והצטרפה לשתי אחיותיה שם. כשהזדקנה ואחיותיה נפטרו, ביקשנו ממנה שתעלה ארצה ותצטרף אלינו. היא אכן

עלתה ארצה, אך חלתה באלצהיימר ונאלצנו להכניסה למוסד סיעודי שם נפטרה ונקברה בחיפה.

זכורה לי היטב גם דודתי, אחות אימי, אלזה שבשנת 1935 עלתה ארצה עם בעלה וילדיה. הם התגוררו בקרית עמל והקשר עימם נשמר כל השנים. בת דודתי, המבוגרת ממני מתגוררת בחיפה עד היום. דודה נוספת שלי שמאוד אהבתי חיה בעיר דנציג היא נהגה לבקר אותנו הרבה, אהבתי אותה מאוד. היא נהגה לצאת איתי החוצה ולקנות לי שוקולדים. פעם אחת ביקרנו אותה בעיר מגוריה גדנסק, שעל חוף הים, והלכנו כול יום לים, אכלנו במסעדה יהודית. פעם טיילנו ביערות ובלי ששמנו לב חצינו את הגבול לפולין ומיד שבנו חזרה. היו אלו חוויות מהנות ומשמחות מאוד וכולן זכורות לי לטובה.

(אני ביום הראשון בכיתה א' עם קופסא מעוטרת מלאה בממתקים כשי לכל תלמיד)

דודתי חלתה ועברה ניתוח אפנדציט ולאחריו נפטרה. אמי בכתה המון והייתה עצובה מאוד. אני לא הבנתי מהו המוות, היה זה בשנת 1937 הייתי אז בת 10 וזהו זיכרון הילדות החזק שלי. זכורה לי היטב גם חברתי הטובה מבית הספר עימה נהגתי להיפגש בשעות אחר הצהריים. אמה הייתה יהודיה ואביה היה גוי. שיחקנו יחד הרבה בבובות והכנו כרטיסי ברכה לראש השנה של שנת 1939. היא עלתה לפני ארצה, בעליית ילדים, הגיעה לקיבוץ חולתה והוריה הצטרפו אליה מאוחר יותר. משפחתי הייתה דתית. הורי שמרו מסורת וקיימו את מצוות התורה וגם אנחנו הבנות. בשבתות הלכה המשפחה לבית הכנסת. אבי נהג לקדש בליל שבת ובשבת בבוקר. בימי חול הניח אבי תפילין. לבושו היה רגיל כמו של הנוצרים רק על ראשו

הניח מגבעת. לא היה הבדל חיצוני בינינו לבין הגויים, אך כולם משום מה ידעו שאנו יהודים. אני זוכרת טוב שכן או מכר שנכנס אלינו הביתה והודיע שלא יוכל לבוא יותר לבקרנו מחשש שיפטרו אותו מעבודתו... בכל ערב שבת אכלנו מרק עוף ואטריות, צפיתי בשמן שהיה על המרק... אכלנו גם קרפיון בארוחת השבת. לא הייתי ילדה אכלנית, ובשל כך איני זוכרת היטב את המאכלים של הבית. בכל אופן בישלנו כשר, וכשהנאצים הטילו איסור שחיטה, נמנענו מאכילת בשר. ילדותי עברה עלי בסימן עליית הנאצים, הייתי רק בת חמש כאשר הם הגיעו לשלטון. בברסלאו התקיימה קהילה יהודית גדולה משגשגת ופעילה. אני זוכרת שלמדתי בגן ילדים יהודי ממנו עברתי לבית ספר יהודי.

(יום הולדתי ה-10 בבית הורי עם חברותי)

בתקופת עליית הנאצים נאסר עלינו לשהות או לשחק בחוץ וכך שיחקנו אני ואחותי ימים שלמים בתוך הבית. משנת 1933 נאסר על היהודים ללמוד בבתי ספר נוצריים. אחותי הגדולה למדה עד 1933 בבי"ס גרמני ובגיל תשע עברה ללמוד בבית ספר יהודי. שתינו למדנו בבית ספר שהלך והתמעט מתלמידיו. נסגרו כיתות. צורפו כיתות מקבילות, מורים עזבו והלימוד נעשה פחות ופחות רציני. למעשה עברה עלי ילדותי בצל הפחד ותחושת רדיפה מתמדת. כאשר הלכתי ברחוב לעיתים, זרקו עלי ילדים אבנים. ידעתי שזה בגלל שאני יהודיה. חיינו תחת שלטון דיקטטורי והופלינו לרעה, הרגשנו את זה יום אחרי יום. ליל ה-9 בנובמבר 1938, ליל הבדולח התעוררנו באמצע הלילה לקולות איומים של ניפוץ זכוכית. כל חלונות הראווה של חנויות היהודים נופצו באכזריות לאחר שסומנו מקודם במגן דוד גדול ובמילה jude נחרדנו מאוד ובבוקר כשהלכנו לבית

הספר נוכחנו בעינינו עד כמה נורא וזוועתי היה ההרס שגרמו הנאצים לרכוש יהודי. ראינו גם שבית הכנסת עולה באש. הרגשנו מועקה אדירה. הבנו שדברים קשים עומדים להתרחש. באותו יום לא התקיימו הלימודים בבית הספר וכשבנו הביתה, אבי לא היה בבית. הוא נלקח בידי הגסטפו. מאוחר יותר נודע שלקחו אותנו למחנה הריכוז בוכנוולד. נותרנו אמי, אחותי חנה ואני ולא היה לנו מושג מה קרה עם אבא. חששנו ודאגנו מאוד.

לאחר כחודשיים שב אבא הביתה. הוא היה שבור בגופו ונפשו, אצבעות רגליו היו פצועות כי קפאו כשנאלץ לעמוד שעות רבות בשלג. מצבו היה נורא. ימים קשים עוד יותר הגיעו. מצוקה כלכלית אמיתית. הורי הפסיקו לעבוד, אמצעי הפרנסה נגמרו. הורי דאגו מאוד אך ניסו מאוד לא להעביר את תחושת המצוקה אלינו, הבנות. למעשה היה מה לאכול, ייתכן שהורי חיו מחסכונותיהם... אני הייתי בת אחת עשרה ולא ממש הבנתי מה קורה.

הורי עשו אז צעד רציני ונרשמו לעליה לארץ ישראל או להגירה לארצות הברית. אך הסיכוי לזכות באישורי יציאה היו קטנים. התורים היו ארוכים מאוד, ובפלסטינה צמצמו חוקי הספר הלבן את אישורי הכניסה לארץ. ובינתיים גזרו הנאצים עוד גזירות שהכבידו עוד יותר על המציאות הקשה. למשל נאסר על יהודים להתגורר בבתיים של גרמנים. הותר ליהודים לגור אך ורק ברחובות מסוימים. נאלצנו למכור את רוב רהיטנו והשטיחים העתיקים והיפים, שאת חלקם ירשנו ולעבור להתגורר בדירה קטנה שכורה ולהצטופף בתוכה עם משפחה נוספת.

ב-1 בספטמבר 1939 פרצה מלחמת העולם השנייה. העיר ברסלאו הייתה קרובה לגבול הפולני, ועדיין אני רואה לנגד עיני את גדודי החיילים הגרמנים החמושים צועדים בסך ושרים בקולי קולות חוצים את עיירתנו בדרכם לפולין. תחושה כבדה של אסון מתקרב מילאה אותי...

מיד עם פרוץ המלחמה הוגברו עוד יותר הגזירות שנחתו על היהודים. כל האזרחים קיבלו תלושי מזון ואילו היהודים קיבלו תלושים בצבע שונה ובערך שונה. ניתן היה לקנות בהם פחות אוכל. הקניות גם הוגבלו לחנויות מסוימות בלבד.

שערי הארץ נסגרו לגמרי בזמן הזה, כי אנגליה נכנסה למלחמה נגד גרמניה מה שגרם לייאוש גדול וחוסר תקווה מוחלט. הורי חיפשו כל דרך למלט אותי ואת אחותי. ואכן הצליחו לשלוח את אחותי לארץ עם עליית הנוער כשבוע לפני פרוץ המלחמה. אני הייתי צעירה מדי ולא יכולתי להצטרף לאחותי. בהמשך נפתחה אפשרות מצומצמת לשלוח ילדים ארצה בתנאי שיש להם קרובי משפחה שם המתחייבים לדאוג לשלומם.

העלייה לארץ והפרידה מהורי

היו לנו קרובי משפחה בישראל ואני התחלתי להתכונן לצאת למסע הארוך. ילדה בת 12 לבדי, ללא מכר שילווח אותי בדרך וללא נפש מוכרת בארץ הזרה. בחודש דצמבר 1939 הביאוני הורי לתחנת הרכבת בברסלאו ונפרדנו שם. דרכי עברה בברלין שם ישבתי בודדה על מזוודתי מחכה לדודה שלא הכרתי. הפרידה כאבה מאוד מאוד. ליבי ניבא שאת הורי היקרים לא אראה יותר לעולם. החששות מפני המסע הכפוי והמפחיד היו מעיקים ביותר. הדרך מברסלאו לברלין עברה עלי בבכי תמרורים ויגון נורא.

בברלין שהיתי שלושה ימים ומשם יצאה קבוצת ילדים ברכבת לאיטליה. היה זה חורף קר ודרכנו חצתה את האלפים המושלגים והקפואים שלא הנחנו לעצמנו ליהנות ממראם היפהפה. בטריאסטה שבאיטליה שהינו חמישה ימים, ושם זכינו לקבל את הסרטיפיקט המיוחל, הייתה זו אשרת הכניסה לפלסטינה. מטריאסטה לקחה אותנו אוניה בה הפלגנו עוד חמישה ימים, שבסופם עם שחר נגלתה לעינינו ארץ ישראל. העירו אותנו השכם בבוקר בצעקות "רואים את הארץ רואים את הארץ!". עלינו על הסיפון והמראה שראינו היה נהדר!! השמיים היו אדומים מזריחת החמה ולפנינו התנשא הר הכרמל. ההתרגשות הייתה אדירה. בתאריך 2 לינואר 1940 נגעו רגלי באדמת ארץ ישראל.

שלבי ההסתגלות לחיים בארץ ישראל

במחצית השנה הראשונה לשהותי בארץ התגוררתי בחיפה אצל קרובי שהיו אחיה של אימי, אשתו וביתם בת העשר, שקינאה בי קינאה גדולה. לא הבנתי עברית ולא יכולתי לשוחח ובשל כך הרגשתי מאוד לא שייכת. בת דודי שיחקה עם חברותיה ולא שיתפה אותי במשחק. אני זוכרת שנפגעתי ופניתי אליה ואמרתי: "אני יודעת שאם הורי היו כאן לא היית נוהגת בי כך". דודתי שמעה את זאת וניסתה להשפיע על ביתה אך ללא הצלחה. בעבור השנים נפטר דודי זה בגיל חמישים ושתיים ממחלת הסרטן. בת דודי היגרה לקנדה בבגרותה לאחר נישואיה ואמה עברה אליה גם כן. לא נותר מהמשפחה הזו איש בארץ. קשר מכתבים בינינו לא התקיים מעולם והקשרים נותקו.

במהלך שהותי עם קרובי בחיפה זכיתי לקבל שני מכתבים מהורי. במהרה הצטרפה איטליה למלחמה והקשר עימם פסק. מאוד דאגתי להורי וחששות מילאו אותי כל הזמן אך ידעתי שאין ביכולתי לעזור בדבר, הייתי חסרת אונים.

האיטלקים פתחו בזמן הזה בהפצצות קשות על בתי הזיקוק. יום אחד הם פגעו במיכל דלק גדול ומחלון ביתנו בחיפה ראינו את עמוד העשן מיתמר אל על במשך

ימים רבים. קרובי לא היו דתיים שומרי מסורת ולכן פנתה אחותי וביקשה שאעבור לגור עם משפחת שומרי מסורת מאמינים. בתחילת חודש יולי 1940 עברתי לגור אצל משפחה אומנת דתייה ומקפידה בשמירת המצוות. כמוני שהו אצלה עוד מספר ילדים. הם התגוררו בשכונת נווה שאנן בחיפה. מביתם ראינו את עמק זבולון ואת בתי הזיקוק.

האיטלקים הגבירו את ההפצצות על בתי הזיקוק. מדי בוקר היינו רצים אל חדר סגור מעיין מקלט. צפינו בהפצצות ושמענו את קולות הנפץ. באותו זמן למדתי בבית ספר לבנות "מזרחי". עברית למדתי מהר מאוד, וחדלתי לדבר גרמנית לגמרי. שפה זו חזרה אלי רק כעבור שנים רבות. בגלל ההפצצות עברנו עם המשפחה האומנת לירושלים לנווה יעקב שהיה אז מושב עובדים. בתום שנה עברנו לשכונת ה"קטמונים" לבית יפה עם גינה. למדתי באותן שנים בבית ספר "שפיצר" בירושלים. הייתי מגיעה באוטובוס ערבי לבי"ס וחזרה. חברתי הטובה הייתה בת המשפחה שהייתה צעירה ממני במספר שנים. הקשר בינינו נשמר גם בהמשך כשלא גרתי עימם יותר. לצערי הגדול נפטרה הבת ממחלת הפוליו בה נדבקה בעת שעבדה בבית החולים "שערי צדק", תוך עשרים וארבע שעות.

מהורי היקרים זכיתי לקבל עוד פעם או פעמיים גלויות דרך הצלב האדום. היו אלו גלויות שמותר לרשום בהן רק 25 מילים, והן עברו כמובן צנזורה. מכאן ואילך לא שמענו דבר מהורי ולא ידענו דבר על גורלם. בתום המלחמה הגיעה ידיעה שבתאריך 21 לנובמבר 1941 הם גורשו למקום לא ידוע כנראה בכיוון העיר קובנו. מחברת משק ניר עציון, בת שבע שחר, שהייתה בגטו קובנו נודע לי, שבתאריך בו גורשו הורי הגיעה לשם רכבת עמוסת מזוודות ללא נוסעים. מזה הבנתי שהורי נרצחו בדרכם. כשסיימתי את כיתה ח' קיבלתי מלגה להמשך לימודים בירושלים. לצערי לא יכולתי להישאר אצל המשפחה האומנת ונאלצתי לוותר על המלגה. בשנת 1943 עברתי ללמוד בכפר הנוער הדתי כפר חסידים. נהניתי שם מאווירה טובה ופתוחה וחיי חברה ערים ותוססים. שהיתי שם שנתיים ואז הצטרפתי לגרעין קיבוצי. החלטנו לייסד קיבוץ חדש. הובטח לנו מקום ליד דיר אל בלח בנגב. אבל קודם לעלייתנו על הקרקע היינו שנה אחת בקיבוץ "בארות יצחק".

הקמת הבית האישי והלאומי

בבארות יצחק פגשתי את בעלי לעתיד את בנימין. אני הייתי אז בת 18. בנימין היה מחלק את הדואר ושם לכולם את מכתביהם בתיבות. אלי הוא טרח להביא את המכתבים באופן אישי. פעם אחת התקיימו בערב ריקודי עם, אני רקדתי עם מישהו

מהחבורה, בנימין פנה אלי והציע לי לצאת עימו לטיול בחוץ. אני זוכרת ששמתי עליו עין עוד קודם לכן...אינני יודעת למה..להוריו של בנימין הייתה מאפיה וקונדיטוריה בחו"ל, הוא למד מהם לאפות ובבארות יצחק היה אופה את הלחמים והעוגות לשבת. ההתעניינות שלנו אחד בשני הייתה הדדית. בעלי בנימין היה דומה לי בכך שגם הוא עלה ארצה לבדו. הוריו נשארו בגרמניה. הרגשנו שאנו חולקים גורל דומה. הוא התעניין מאוד במוסיקה ונתן הרצאות בנושא לחברי הקיבוץ וניגן בחלילית. למדתי ממנו הרבה מאוד על מוסיקה קלאסית. שנינו האזנו למוסיקה כל השנים, ואף העברנו את האהבה הזו לבנינו הגדולים ובמיוחד לבנו יהודה ז"ל.

(בנימין ואני לפני הנישואים – 1946)

(בנימין וולף כרווק בשפת הים בתל אביב)

במוצאי יום כיפור 1946 בעלות אחת עשרה נקודות של התיישבות בנגב,עלה גם הגרעין שלנו לכפר דרום. אני החלטתי אז להישאר בבארות יצחק. החלטה זו נתגלתה מאוחר יותר כמוצלחת, משמעותית ונכונה. בארות יצחק היה ישוב חזק עם אנשים מנוסים שהעניקו לנו בטחון. בנימין ואני החלטנו להינשא , ובחודש יוני 1947 נערכה חתונתנו. נכנסנו לגור באוהל קטן שהיו בו רק שתי מיטות שולחן קטן, כסא אחד ושני ארגזי תנובה ששימשו כארון. השירותים כמובן היו בחוץ. אך היינו מאושרים!

כל אותו זמן עבדתי כמטפלת בגן הילדים. הימים היו ימי טרום ההצבעה בארגון האומות המאוחדות על גורלה של ארץ ישראל ועתידה. מתיחות רבה הורגשה באוויר. בליל ה-29 בנובמבר 1947 כל תושבי הארץ היו רתוקים למקלטי הרדיו וכמוהם גם אנחנו. מכשיר הרדיו היחידי של הקיבוץ עמד בחדר האוכל. כולנו

מתוחים ונרגשים הצטופפנו סביבו עד לגמר ההצבעה וספירת הקולות.
הבשורה על הקמת מדינה יהודית נתקבלה בקריאות התלהבות של כולם. אפילו
שגבולות המדינה שבדרך נראו צרים מאוד ואף העיר נהרייה לא נכללה בהם.
בשמחה וריקודים צהלו כולם, רק אני נשארתי באוהל, לבד, וליבי ניבא לי
רעות...חששתי מפני הבאות!

למחרת היום פתחו הערבים בהתקפות על עורקי תחבורה בתוך הארץ ונפלו
קורבנות יהודים ראשונים. בין הנופלים היה גם הנס בייט שהיה ראש עליית הנוער.
הבריטים התכוננו לעזיבת הארץ והערבים הגבירו התקפותיהם על היישוב. גם
אנחנו בבארות יצחק התכוננו לבאות. תעלות עמוקות להגנה מפני הפגזות נחפרו
לאורכו ורוחבו של הישוב. כמו כן, נחפרו שלושה מקלטים קטנים ועמדות ירי סביב
לגדר. הישוב נראה נורא, הרוס ופצוע. הדשאים המועטים והירק הדל נחצו ונחתכו.
השבילים נעלמו תחת ערימות עפר, היה קשה לצפות בכל זה ומצב הרוח היה ירוד.
כל אחד מהחברים קיבל תפקיד לשעת חרום שאותו תרגלנו מספר פעמים. מרבית
תפקידי השמירה היו בתוך הקיבוץ אך היו גם מקומות רחוקים מהקיבוץ שהחברים
נאלצו להגיע לשמור עליהם כמו למשל באר מי השתייה, שמימיה היו מלוחים מעט
והייתה כקילומטר לכיוון עזה.

ב-14 במאי 1948 אמור היה האנגלי האחרון לעזוב את הארץ. באותו יום שישי לפני
כניסת השבת הכריז דוד בן גוריון על הקמת מדינת ישראל.
אלצינו בבארות יצחק הדלקתי בדיוק אז את נרות השבת. לפתע נשמעה שריקה
ארוכה ונוקבת ו"בום". פגז ראשון נפל!! הפגזה חזקה החלה על בארות יצחק מכיוון
עזה שנמשכה עד להפוגה הראשונה וגם לאחריה עד לקרב הגדול. במהלך ההפגזה
רצנו לתעלה. עם רדת החשיכה נפסקה ההפגזה ואז ירדנו למקלטים החפורים
באדמה. את הנשים והילדים פינו עוד באותו הערב לתל אביב. אני נשארתי. אף אחד
לא ידע שהייתי בתחילת ההיריון. תפקידי במלחמה היה מרכזנית טלפון במקלט
המטה. העברתי הודעות לעמדות וגם לשאר המקלטים. בכל אותו הזמן נמשכו
ההפגזות בשעות היום. בתים רבים כבר נפגעו, והייתה סכנה אמיתית לצאת באור
יום מן המקלט.

כשנודע שאני בהריון, לאחר כשבועיים, הוחלט לפנותני. אך פינתי כזה לא היה עניין
פשוט. הנגב היה נצור ובארות יצחק במיוחד. במקרה הגיעה משאית לקיבוץ והוחלט
שאני ועוד שני חברים ניסע איתה עד לקיבוץ דורות ואם תצא שיירה מדורות לתל
אביב נצטרף אליה. בעלי בנימין נשאר עם שאר החברים בבארות יצחק. בדרכים לא

דרכים נסענו בנגב עד שהגענו לדורות. שם נאמר לנו שאין כל סיכוי לשיירה בקרוב. נתקעתי בדורות למשך שבועיים. עם ההפוגה הראשונה בתווכו של ראלף בנטש מזכיר האו"ם הצלחנו להגיע לבסוף לעיר תל אביב. הנשים והילדים מקיבוצי גרו בבית ספר "תלפיות" ברחוב העבודה. אני הצטרפתי אליהם. בכל חדר גרו עשר נשים. התנאים היו קשים ביותר ואני המשכתי לעבוד כמטפלת של הילדים. תל אביב הפכה גם היא לעיר מופגזת כשהמצרים הפציצו אותה ממטוסי הקרב שלהם. כעבור זמן מה נאלצנו הנשים והילדים לעזוב. עברנו ל"נחלת יהודה" ליד ראשון לציון.

בכל אותו הזמן הייתה דאגתנו נתונה לבחורים שנשארו בבארות יצחק. לא ידענו ממש מה קורה איתם. מעט ידיעות הגיעו כי דואר רגיל לא פעל וגם לא היה קשר טלפוני.

הנגב היה נצור. בהמשך שמענו את הסיפורים על הקרב הגדול בבארות יצחק. ואולי טוב שהמידע נחסך מאיתנו הנשים והאימהות, בזמן ההתרחשויות עצמן. בח' תמוז שנת תש"ח, 1948 התקיימה ההתקפה הגדולה על הקיבוץ. בנימין סיפר שבמשך שעות וימים הופגזו הקיבוץ על ידי אווירונים מצריים ותותחים. הפגזים פגעו במגדל המים. כל המים יצאו מצינורות המגדל וזרמו לתעלות ההגנה. הנשקים נרטבו, היו פצועים והרוגים רבים. המצרים כבר חדרו לקיבוץ ונכנסו לבתי החברים. עמדה אחת נהרסה, ולוחמיה נהרגו.

כשהגיעו החברים לסף הייאוש, הובא תותח מהצפון ועימו ירו במצרים שנבהלו ונסו על נפשם בלי הנעללים!! המצרים שברחו יחפים סיפרו בבהלה שהיהודים הביאו נשק סודי. וכך בעצם ניצלו שאר הלוחמים.

תשע עשרה לוחמים נהרגו בקרב זה, ושמונה עשרה נפצעו. מחנה בארות יצחק נותר הרוס וחרב, הצבא המצרי נעצר בשערי עזה. גבול מדינת ישראל נקבע בין בארות יצחק ובין שיח עלי מונטאר.

כשעזבנו את תל אביב מצאנו בנחלת יהודה צריפים מעטים. היה זה מחנה נטוש ועזוב. התגוררנו בצריפים ישנים כחמש נשים בכל חדר. היה גם צריף חדר אוכל ומטבח.

לידת בני הבכור יהודה ז"ל

בתשיעי לחודש דצמבר 1948 נולד בנו הבכור יהודה ז"ל בבית חולים "הדסה" בתל אביב. אני זוכרת היטב את הנסיעה ללידה. היה זה ליל גשם סוער. הנסיעה מנחלת יהודה אל בית היולדות ארכה ללא סוף. בעלי שכל אותם ימים תרם את חלקו

בעבודה ובמלחמה בבארות יצחק קיבל חופשה קצרה כדי להיות עימי בלידה. דבר שהיה נפלא בשבילי.

הייתי בת 21 כשילדתי את בני הבכור יהודה. תקופה קשה הייתה זאת להביא ילדים לעולם. שיטות החינוך היו מיושנות ונוקשות מאוד. אם שלא הצליחה להיניק את תינוקה לא קיבלה אישור מהמטפלות להיכנס לבית התינוקות ולפגוש את התינוק, המטפלות עשו את כל ההאכלות. מאחר ולא היה לי חלב ולא הינקתי נמנעה ממני האפשרות להאכיל את בני, זה היה לי קשה ביותר והכאיב לי מאוד. המטפלות גם נהגו להשאיר את התינוקות בוכים לבדם במיטות ולא ניגשו אליהם במשך שעות. פעם שמעתי מבחוץ את יהודה התינוק בוכה וניגשתי אליו דבר שהיה אסור בתכלית... בזמן זה כבר חזרתי לעבודה, שישה שבועות לאחר הלידה. בתקופה זו עדיין לא היו לתינוקות בקבוקים ומוצצים. המטפלות שמו בפה של התינוק כפית כדי שימצוץ אותה וירגע... למרות כל אלה גדל יהודה יפה והפך ילד שקט ונוח. שנות ילדותו המוקדמות עברו עליו בבית הילדים.

עם תום המלחמה החליטה הקבוצה לעזוב את הנגב כי המקום נהרס לחלוטין. הוחלט להקים ישוב חדש ליד 'וילהלמה', היום היא 'בני עטרות', ליד שדה התעופה בלוד. 'וילהלמה' הייתה מושבה גרמנית של חלוצי הטמפלרים והיא נעזבה בעת מלחמת העולם. בתיה נותרו עזובים. כעבור מספר חודשים עברו גם הנשים והילדים ל'וילהלמה' גרנו שם בבתים הנטושים של הטמפלרים. גן הילדים היה באחד המבנים בקומה השנייה, שם היה יהודה בננו. ואילו המאפיה בה עבד בנימין הייתה בקומה התחתונה. יהודה נהג לברוח למאפיה כדי לראות את אביו. המטפלות מאוד כעסו על זה. בין האירועים הזכורים לי היטב היה שמירת הלילה. שמרנו בתורנות על הילדים בלילות. והיו הרבה פעמים שילד היה מתעורר ובוכה והשומרת לא הייתה לצידו... שיטת החינוך המשותף הייתה מאוד רעה בעיניי. בינתיים נבנתה בארות יצחק החדשה. בסוף 1952 עברנו למחנה החדש. גם שם עבדתי כמטפלת של הגיל הרך. ואף נשלחתי להשתלמות בתל אביב.

לידת בני האמצעי, דני

בחודש אוקטובר 1953 ילדתי במזל טוב את בני השני דני, בבית היולדות בכפר סבא. תהליך גידולו כתינוק רך היה מעט יותר טוב. הצלחתי להניק אותו, גם הוא גדל בבית התינוקות בלינה משותפת. יהודה ודני גדלו בכיתות נפרדות והיו נפגשים רק בשעות אחר הצהרים.

החיים בקיבוץ היו נוקשים וקשים. לא היה תקציב אישי. לינת הילדים הייתה משותפת והארוחות התקיימו בחדר האוכל המשותף לכל האוכלוסייה. בנימין ואני רצינו ביותר פרטיות. רצינו מאוד לגדל את ילדינו בעצמנו. אך מעל הכול רציתי מאוד בית משלי ומשפחה משלי, כדי שארגיש שתמו ימי נדודי הרבים. כך נפלה ההחלטה לעזוב את קיבוץ בארות יצחק.

ההתיישבות בניר עציון

ב-1 ליוני 1956 הגענו לניר עציון. את בני השלישי גדעון ילדתי כבר בניר עציון. גידלתי אותו בבית מיומו הראשון, כבר היו לי בקבוקים ומוצצים מה שעשה את גידולו של התינוק פשוט יותר. גדעון גדל והתפתח יפה. זכורה לי פעם אחת שבה התבונן יהודה בגדעון משחק ואמר "כמה טוב לו". הבנתי אז לראשונה עד כמה קשות היו לו חוויות הגדילה שלו בבית הילדים. שנתיים היה גדעון איתי יחד בבית, ואז הכנסתי אותו לפעוטון ויצאתי לעבוד. בנימין בעלי שימש אז כמנהל בית ההארכה ונעדר שעות רבות מן הבית. אני עבדתי כמטפלת בפעוטון והקפדתי מאוד לא להכריח את הילדים לאכול בכוח. ילדים שגדלו אצלי בפעוטון והיום הם כבר סבים בעצמם, מזכירים לי מדי פעם שזכו ליחס מיטיב ממני. כי באותה תקופה נהגו המטפלות לדחוף בכוח את האוכל לפיות הילדים...

כשילדי גדלו עדיין לא הייתה טלוויזיה בבתים. בנימין נהג לספר להם סיפורים שהמציא, לפני שהלכו לישון. את הסיפורים סיפר בהמשכים, וחלקם אף היו מותחים.

החיים המשותפים בבית בניר עציון קרבו בין הילדים והפכו אותם חברים קרובים. זכור לי שדני שהיה ילד עצמאי ומאוד כישרוני לא התעניין בעבודות הרקמה שהגננת העסיקה בהן את ילדי הגן. הוא נהג לברוח ללול ולרפת, שם היה מעניין הרבה יותר. הגננת כעסה מאוד והאשימה אותנו את ההורים בבריחותיו.

בהמשך, כשגדל, סיפר דני שנהג לברוח כיוון שעוזרת הגננת הייתה מרביצה לו! כבר בכיתה א' היה דני תלמיד מצוין. מורתו מדברת עליו בחיבה עד היום. את לימודיו בתיכון עשה בחיפה בבית ספר "יבנה". בהמשך התגייס לחיל האוויר והיה בקורס טייס במשך שנה. משם עבר למודיעין חיל האוויר שם שירת כקצין. עם שחרורו מצה"ל עבד במשק כשנה, והלך ללמוד באוניברסיטה תואר ראשון במדע המדינה ותואר שני במנהל עסקים. כיום הוא עובד כסמנכ"ל באלביט, עוסק בחוזים פיננסיים ונוסע מדי חודש במסגרת עבודתו לארה"ב. קשה להאמין שהיה

ילד שובב כל כך. את אשתו אור פגש דני והתאהב בה במבט ראשון. יש להם שני ילדים מוצלחים וחמודים. דני הצליח מאוד בחיים בזכות כישוריו וכישרונו הרב ואני מאוד גאה בו.

בן הזקונים, גדעון

גדעון בני השלישי נולד בניר עציון וזכה לדגול בבית מיום היוולדו. הוא היה ילד נוח לגידול כישרוני מאוד ומצליח בלימודיו. גדעון היה חברותי ביותר. בכיתתו היו רק שני בנים. כשעזב הבן השני את המשק נותר גדעון עם הבנות בכיתתו והסתדר עם זה מצוין. הוא התחבר עם בנים אחרים מכיתות אחרות, וכך דאג לעצמו לחברה. בתיכון למד גדעון בירושלים בישיבת "נתיב מאיר" בהמשך חזר הביתה והשלים לימודיו בתיכון יבנה בחיפה. הוא החליט על חזרה הביתה כשנפטר בנינו הבכור יהודה במפתיע מדום לב כנראה, בגיל 28. גדעון התגייס לצה"ל ועקב מחלת האסטמה שלקה בה, שירת כבקר בחיל האוויר בבסיס בהר מירון. בבסיס זה הכיר את אשתו סיגל, ששירתה באותו תפקיד. לאחר חברות יציבה של מספר שנים נישאו גדעון וסיגל. היום יש להם שני ילדים. בצבא ובתיכון, והם מתגוררים ב'אלון מורה'. גדעון עובד ב"טרנסכלל" הוא מנהל את מחלקת היצוא שם.

אובדן בנו, יהודה ז"ל

יהודה, בני הבכור, נשאר במשק ניר עציון, וניהל את ענף הבנות. יהודה היה מעורה ומשולב מאוד במשק. הוא היה מוסיקלי ביותר ואהב להאזין למוסיקה קלאסית, ברשותו היה אוסף תקליטים גדול, כל זה מן הסתם בהשפעת אביו בנימין. יהודה היה מאוד קרוב אלינו, היינו בקשר יומיומי הדוק. מותו הפתאומי השפיע עלינו באופן קשה ביותר. שנינו היינו כואבים ושבורים, אך בנימין בעלי איבד את שימחת החיים. הוא היה חולה לב, והושפע כל כך ממותו של יהודה עד שמצבו התדרדר מאוד.

אני חשבתי לעצמי שצריך להמשיך את החיים בכל מחיר. היו לנו שני ילדים, שהיו אז דני בן 23 וגדעון בן 15, למענם התחזקתי ומשכתי ככל יכולתי תמיד. עקב הטראומה הנוראה שעברנו עם מות בנו, הפכו אחיו לחילונים בהדרגה. אני המשכתי לקבל אותם באהבה.

העבודה והמשפחה

רוב שנותיי במשק עבדתי כמטפלת ילדים, במסגרות החינוך השונות. עבדתי גם ב"עזרה הדדית" בניקיון בתיהם של חברים במשק. ובהמשך התחלתי לסייע לאחיות במרפאה והפכתי בהדרגה למזכירה רפואית. אך מוקד העשייה והאנרגיות שלי הושקעו לאורך השנים בבית ובגידול הילדים. העבודה במשק הייתה לעיסוק משני, ותפסה רק כשעתיים במהלך היום. כך רציתי וחייתי עם זה בשלום.

הבית והילדים היו עבורי בחשיבות עליונה. שם השקעתי את כל כולי. יכול להיות שכך היה בגלל שמשפחתי וביתי נגזלו ממני בגיל כה צעיר. עבודות משק הבית בשנים הראשונות היו קשות. לא היו מכוונות כביסה ואני שהגעתי מקיבוץ לא הייתי מורגלת בטיפול בבית. נהגתי לקחת את הכביסה למכבסת המשק וכשהחזרתי אותה רטובה צריך היה לתלות ולייבש. לעיתים נפתחו השקים בהם שלחנו את הכביסה והיא התערבבה עם כביסת אחרים, היה בלגן וצריך היה לחפש אחר הבגדים שלנו.

מעולם למעשה לא חדלתי לעבוד במשק, רק הקטנתי את מספר השעות. במרפאה עבדתי במשך שנים יומיים בשבוע. עם כניסת המחשוב למרפאה, פחת הצורך בעזרה וכיום אני עובדת רק יום בשבוע עם האחיות בטיפת חלב. במקביל אני עובדת בתיעוד, רישום ותרגום מסמכים רפואיים לגרמנית, עבור אורחים בבית ההארכה שהינם ניצולי שואה. לשם כך אני לומדת להשתמש במחשב. עבור אורחי המלון אני גם מתאמת בדיקות רפואיות אצל רופא הישוב ושולחת את תוצאות הבדיקות המודפסות לגרמניה בארבעה עותקים. אני שמחה על כך שגם בגילי אני עדיין לומדת דברים חדשים. רוב העבודה מתבצעת במלון וחלקה נעשית בביתי. את העבודה הזאת עשה בעלי עד למותו, ולמעשה אני ממשיכה את פעילותו מזה שלוש עשרה שנה, מאז נפטר.

בתחילת הדרך זה היה קשה, מי שסייע בידי והדריך אותי היה גיסי, אחיו של בנימין, יוסף ז"ל מקבוצת יבנה. משנת 1999 ועד שנת 2008 התנדבתי גם במועצה האזורית חוף כרמל בפרויקט "קו הקשר". קיימתי קשר טלפוני תמיכתי עם אנשים מבוגרים ובודדים המטופלים במחלקת הרווחה. האנשים עימם עמדתי בקשר מאוד אהבו אותי ואם קרה שלא יצא לי להתקשר היו נוהגים לחפש אותי.

בנימין ואני הופכים לסבים

כשהייתי בת 59 ובנימין היה בן 63 הפכנו לסבא וסבתא. כשנולד נכדי הגדול גיל יהודה, בנו של דני מבנימינה נסענו לבית החולים לבקר את היולדת והתינוק. התמונה של כלתי אוחזת בנכדי ומתבוננת בו כעל פלא, חרותה היטב בזיכרוני. זה היה מרגש ביותר. היו פעמים בהן הביאה כלתי את נכדי אלי כדי שאשמור עליו. נהניתי להאכיל אותו והיה מהנה, קל ונוח לשמור עליו. אני וגילי קשורים מאוד אחד לשני. אני שמחה תמיד כשהוא מבקר אותי עם חברתו. כשהיה בן תשע שהה אצלי גילי כחודש ימים עד שהוריו התארגנו לשוב מארה"ב. הוא הצטרף לקייטנה והסתגל מצוין לחברת הילדים בניר עציון. בתקופה זו נקשרנו אף יותר. לימים גיל סיים בהצטיינות תואר ראשון בפיזיקה בטכניון וקיבל מלגה לתואר שני והוא עובד שם כמורה לסטודנטים.

בנימין שהיה חולה לב והתקשה מאוד במאמצים פיזיים, לא היה יכול לטייל ולשחק עם הילדים לאורך זמן, אך אהב אותם מאוד. הוא נהג לשוחח עימם ולספר להם סיפורים.

נכדתי שיר אחותו של גיל נולדה בארה"ב וכיום היא בת 13. כשנולדה לא יכולתי להיות בקרבתם, משהגיעו לארץ הייתה בת עשרה חודשים ועוד לא הגיע ראשה לשולחן הסלון, לשמחתי בילינו המון ביחד, כי אמה השאירה אותה אצלי כשהלכה לעבודתה.

שיר אהבה מאוד ללטף את החיות בפינת החי, ושם ביקרנו הרבה. שיר ילדה טובה ומצליחה מאוד בלימודים. פעילה חברתית, ואוהבת מאוד לטייל. בחג פורים תמיד הלכנו יחד לשוק פורים שם זכתה באוצרות רבים.

ילדיו של גדעון, בן הזקונים שלי מאלון הגליל, הם ניצן חיילת, מש"קית חוויה. מארגנת הרצאות טקסים וטיוולים. כשנולדה הם גרו בקרית טבעון, ובהמשך עברו לישוב מקסים 'אלון הגליל'. בנימין ואני נהגנו לנסוע לבקרים וגם הם מגיעים לביקורים אלי. ניצן הייתה קשורה מאוד לבנימין וכשנפטר צעקה: "אני רוצה את סבא בנימין"... ניצן ושיר הן בנות דודות קרובות וקשורות. בחופשות בית הספר היו מגיעות אלי יחד לבילוי והכינו הצגות ומשחקים משותפים, וגרמו לי הנאה רבה... כשניצן הייתה בת שנתיים נולד אחיה אביב. זה היה מעט לפני המעבר ל'אלון הגליל'. הוא זכור לי כילד רזה ושובב. תמיד כשהגיע אלי שיחק בפרוזדור כדורגל. היום הוא בן שבע עשרה, תלמיד מצוין.

אני שמחה תמיד באושרם של ילדי ונכדי. אני רואה שטוב להם. אך נוכחותם היומיומית חסרה לי עד מאוד. לעיתים הבדידות קשה והלב נצבט, כשאני צופה במשפחות החיות בקרבה הורים וילדיהם ונכדיהם.

השריפות בניר עציון

ב- 1956 פרצה שריפה באזור דלייה, הייתה רוח מזרחית. היה קר אך הרוח הייתה חזקה. עמדנו למעלה ביישוב והסתכלנו על האש מרחוק, עד שאמרו לנו שהשתלטו על האש ואפשר לחזור לישון. בתקופה זו הייתי בת שלוש ואחת ובנימין אישי בן 35 והיינו מטופלים ביהודה, שהיה בן תשע ודני בן חמש. התגוררנו בחלק העליון של המושב, בו נמצא כיום המלון. ראיתי את השמים בצבע כחול כהה עם גיציים אדומים. מראה זה נחרט בזיכרוני. הערתי את בעלי והערנו את הילדים והלכנו לשכנים, שגרו צמוד אלינו. הם היו עדיין ישנים. התברר לנו שהעירו את כל השכונה, כולם עזבו ורק אותנו שכחו להעיר.

בעלי היה עם רגל שבורה והוא הלך בעזרת קביים. הבן יהודה רץ למטה עם תיק מסמכים, שנתנו לו ודני מרוב פחד והתרגשות, לא יכל ללכת. הרמתי אותו על ידי וכך ירדנו לאזור נמוך במשק, כשהאש רודפת אחרינו. הלכנו בשביל והאש לאורך הדרך בוערת בוואדי. כשהגענו למטה החליטו לפנות אותנו לפנימית סיטרין. שם קיבלנו מיטות וישנו. כולנו היינו נרגשים ומפוחדים. כשהשריפה כבתה, חזרתי הביתה לקחת דבר מה והחוויה הייתה מצמררת. הדבר המדהים ביותר היה השקט והדממה המפתיעים: לא נשמע שום רחש וצליל של ציפור או חרק, דממת מוות לא טבעית. הכול היה שחור, כל העצים שחורים, חוויה נוראה. חזרתי בטרמפ לפנימית סיטרין. לאחר מספר ימים חזרנו הביתה. במושב נשרפו שני צריפים על כול תכולתם. ביתנו נשאר שלם. באופן מוזר הכול נשרף מסביב וככל הנראה האש עצרה ליד הדשא הירוק שליד הבית.

ב- 1998 שוב פרצה שריפה גדולה בניר עציון. אז כבר הייתי לבד. אני זוכרת אחר הצהריים בשמחת תורה, חזרתי מארוחת צהריים בביתה של מלכה וול. שכבתי לקרוא משהו במיטה ופתאום הבחנתי שהאור מחשיך. הבטתי מהחלון וראיתי עשן ואש בצד הדרומי של היישוב. יצאתי החוצה ולא מצאתי איש. הלכתי למרכז היישוב, שם התאספו מספר אנשים ולא ידעו מה לעשות. חשתי שהרכב ליד הבית יתפוצץ וברגליים רועדות פניתי לקחת אותו. הגעתי עם האוטו עד למרכז והודיעו שצריך לנסוע. בדרך נתקלנו במוקד שריפה נוסף. עצרנו ליד עין הוד ולא ידענו מה לעשות: היה חום כבד, חמסין נוראי עם רוח מזרחית יבשה וחמה. לאחר מספר שעות קיבלנו הנחיה להגיע לחורשת לימור, בכניסה לעתלית. היו אנשים שנסעו למקומות אחרים: כל אחד פנה לדרכו. התקשרתי לבני ובמוצאי החג הוא לקח אותי לביתו בבנימינה. בבוקר הודיעו שהשתלטו על האש וניתן לחזור. כשחזרתי לניר

עציון, שוטרים מנעו את כניסתי ואמרו שהאש פרצה שוב. חשתי התרגשות ופחד ומעל הכול חוסר אוונים. כולם בעבודה, במסגרות שלהם ולי אין לאן ללכת. במקרה פגשתי את הרב שלנו לוביץ' רונן והוא אמר שכולם נמצאים בסיטריין. נסעתי לשם ובאמת פגשתי את כולם. ישבנו ביחד והתחושה של השיתוף עודדה את רוחי. אחרי כמה שעות אמרו שהאש מתקרבת לסיטריין וצריך להתפנות גם משם. הייתי מאוד נרגשת והצעתי לחברתי אהובה שוהם, לבוא לביתו של בני בבנימינה. ביחד נסענו שוב לבנימינה ונשארנו ללון. בכל אותם ימים הייתי ללא בגדים מלבד החלוק שעל גופי ונעלי בית. כלתי נסעה איתי לקניון ושם קניתי בגדים. כשחזרנו למושב, מצאנו שכל בית המלון נשרף, נשרפו בתים, תריסי חלונות נמסו. הייתה לנו עבודה רבה של ניקוי ותיקון נזקים. כשחזרתי לביתי מצאתי את הסוכה עדיין עומדת על טילה. מאחורי הבית היה עץ אורן גדול וגגון. האורן נשרף כליל ובנס ענף של העץ הבוער נפל על הגגון ולא נגרם נזק לבית. זה היה נס. לכולנו בניר עציון יש רגישות מיוחדת לריח עשן ושריפה. זהו חלק מהסיפור המשותף של תושבי ניר עציון.

החיים לבד

אני נוהגת לקרוא הרבה, בעיקר רומנים בעברית ומחליפה ספרים בספרייה. אני מתכתבת עם גיסתי אחותו של בנימין החיה בשבדיה, לשם נשלחה בזמן מלחמת העולם, כשהייתה בת שתיים עשרה ונישאה ליהודי. התכתבות זו מעסיקה אותי לא מעט. אני כותבת בגרמנית וזה דורש השקעה ומחשבה. גם בטלפון אנו משוחחות. ביקרתי אצלה כמה פעמים עם בנימין, פעם אחת הייתה בשנת 1972 לחמישה שבועות, בהם אירחו אותנו נפלא. גיסתי היא ממש חברה שלי. לגיסתי יש משפחה בשוודיה, אח נוסף של בעלי עם ילדים ונכדים. בזמן שבנימין היה חי נסענו לחו"ל מספר פעמים. ביקרנו בהולנד מספר פעמים ואף נסענו לגבול הולנד גרמניה לעיר הולדתו של בנימין, אמדן. הבית בו גדל לא שרד. קם שם בנין חדש ואת האנשים שחיו שם, הכיר בנימין. הם אף סיפרו על סבלם במלחמה. ועל כך שניבנו באמדן בונקרים מעל האדמה כיוון שתחתיה היו מים, כי היא שוכנת על חוף ים. טיילנו יחד גם בשוויצריה בטיול עצמאי, באיטליה ובצרפת בטיול מאורגן. לפני כמה שנים נסעתי יחד עם מלכה וול לספרד וגיברלטר ומאוד נהנינו. חשובה לי מאוד הבריאות שלי ושל קרובי כדי שאוכל לטייל ולראות דברים חדשים. ככל שעובר הזמן נפטרים עוד ועוד מכרים. הגיל עושה את שלו. כמה מחברותי בקיבוץ נפטרו עם השנים, אך עדיין יש קבוצה קטנה שעוד היינו יחד בבארות יצחק, ובבני דרום. לעיתים אנו מזמינים אחד את השני לערב שבת.

גם כשאני לבדי אני מכינה ארוחת ליל שישי. אני מתלבשת יפה ומברכת וכך נשארת תחושת החגיגות של ליל שישי. כשלאה רוטנפלד מגיעה לבקרני ממשואות יצחק, שם מתגוררת ביתה, אנו מארגנים ארוחות משותפות, לכל השבת. כשאני עסוקה אני מרגישה בודדה. התעסוקה מאוד עוזרת להפגת הבדידות. אני אוהבת לארח ולפעמים הולכת לבקר ידידים. אני נוהגת ללכת לישון בשעה 24.00 בערך. קמה בבוקר ב-0700. לשמחתי אני ישנה טוב בלי כדורי שינה. אני מתעוררת ומארגנת את הבית. פעם בשבוע אני הולכת לעזור בטיפת חלב. בימי ראשון ושלישי בבוקר אני הולכת למלון לטפל בטפסים הרפואיים של האורחים. בצהרים אני חוזרת הביתה לנוח במשך שעה. זהו הרגל משנים. עוד מהימים של 'בארות יצחק' עת עבדתי בבית הילדים. אחה"צ אני צופה בתכנית הטלוויזיה "ערב חדש", מדפיסה עבור המלון או יוצאת החוצה לטיול, או ביקור חברים במשק. כמעט כל יום אני הולכת במשך חצי שעה. בערב אני מבלה בבית. צופה בטלוויזיה וקוראת ספרים בעברית וגרמנית.

בנימין

בנימין וולף נולד בעיר אמדן בגרמניה, בשנת 1923. אביו היה ראש הקהילה בעירו והנאצים הכריחו אותו להישאר ולנהל שם את בית האבות. הם לא נתנו לו לצאת מגרמניה. במשלוח האחרון לאושוויץ הוא נשלח מטרזינשטאדט שם שהה קודם לכן, ישר לתאי הגזים. הוא נשלח אל מותו ביחד עם אמו של בנימין.

(משפחת המוצא של בנימין, ראשון מימין, לסני הפרידה של הילדים מהוריהם-1939)

בנימין עלה לארץ עם עליית הנוער בחודש אוגוסט 1939 לפני פרוץ מלחמת העולם.. הוריו הבינו כבר שאין עתיד ליהודים בגרמניה. אחיו של בנימין היה בהכשרה אך לא קיבל אישור עליה אלא רק לאחר מכן בנובמבר 1940, אז עלה לארץ באופן בלתי לגאלי, באונית 'הפטריה'. לבנימין היו אח ואחות קטנים ממנו. האחות נשלחה לשבדיה בהיותה בת שתיים עשרה. היא נקלטה אצל משפחה יהודיה טובה ומוכרת, שטיפלה בה מצוין ובהמשך אף נישאה לבנם. אחות זו חיה בשבדיה עד עצם היום הזה ונמצאת בקשרים הדוקים איתי. אחיו הקטן של בנימין הנס עבר לשבדיה כשהיה בן חמש. המעבר השפיע עליו קשות הוא בכה מאוד בעת הפרידה מהוריו ובעצם מעולם לא השלים עם נטישתו. הוא נקלט במשפחה שבדית נוצרית. בני משפחתו החדשה קיימו קשר טלפוני וקשר מכתבים עם הוריו שהיו עדיין בגרמניה, אך ככל שעבר הזמן, ביקשו המאמצים השבדים מההורים לא לטלפן לבנם שכן הוא היה פורץ בבכי כששמע את קולם מעלבון וגעגועים. מכתבים שנשלחו בין המשפחות נמצאו מאוחר יותר אצל אחותו של בנימין בשבדיה שאף ניסתה לאמץ את הנס, אך הוא סירב... האח הצעיר הנס לא התעניין במכתבים או בהוריו ואחיו. הוא נותר פגוע ונטוש וניתק כל קשר למרות המאמצים שנעשו להיפגש עימו מצד בני המשפחה. בהמשך נישא לאישה נוצרייה בכנסיה, ונשאר לחיות בשבדיה. עד שבהגיעו לגיל שבעים, נפטר בפתאומיות מדום לב.

(הוריו של בנימין, לואי ובטי-1939)

בנימין היה מאוד מוסיקלי ולאחר נישואינו והקמת המשפחה הוא הרצה בקיבוץ ובניר עציון לחברים על יצירות מוסיקה קלאסית וכן לימד נגינה בחלילית את ילדי המשק.

גם אותי ואת הילדים, בנימין קירב למוסיקה על ידי כך שהיה משמיע לנו יצירות ומסביר אותן. לדוגמא הסימפוניה של בטהובן. להוריו של בנימין הייתה מאפיה בעיר הולדתו בגרמניה והם התמחו באפית לחם ועוגות. בנימין למד מהם את סודות האפייה והקים עוד בבארות יצחק מאפיה בה הכין מטעמים לחברי המשק, שהיו מאושרים מכך. בניר עציון בנימין שימש כסדרן עבודה, תפקיד לא פשוט בהחלט, וכן כמזכיר בבית הספר ומורה למוסיקה לילדים. כל זאת, למרות שמעולם לא למד מוסיקה בצורה מסודרת רק מקורסים שונים, שמיעה, האזנה וקריאה... בהמשך נכנס לנהל את בית המלון והתמיד בכך עשרים וחמש שנים.

בגיל 50 אבחנו אצל בנימין מחלת אנגינה פקטוריס: היצרות קשה של העורקים המובילים דם ללב. הוא סבל נורא מכאבים מתמידים בחזה ולחץ רב באזור הלב ועשו לו צנתור. מכיוון שפרוצדורה זו עוד לא הייתה מפותחת, זה לא עזר. גם הכדורים שבלע לא ממש הועילו. המחלה התקדמה והלב נחלש. כל פעולה שעשה, הליכה, אכילה, גרמה לו למאמץ רב ולכאבים איומים. בבית חולים כרמל אמרו שצריך לנתח אך לא נמצאו וורידים מתאימים ברגליו. רופא אחד בבית חולים כרמל הציע לפנות לבית חולים בקיימברידג' באנגליה. הקרדיולוג האנגלי היה יהודי, זה היה מזל גדול כי כשביקר בארץ פגש רופאה מכרה שלנו משכונת רמות בירושלים. דרכה הסכים הקרדיולוג מקיימברידג' לפגוש את בנימין. נסענו אליו והוא טען שיש לקחת וורידים למעקפים מהזרועות, והסכים לנתח את בנימין באנגליה. טסנו בלוויית דר' רוזנבאום, רופא היישוב בניר עציון ועם חמצן לאנגליה. התלווה אלינו אחיו של בנימין, יוסף.

ב-22 לפברואר 1989 נותח בנימין ניתוח לב פתוח בידי הכירורג wallwork. בבית החולים papworth hospital. בנימין זכה לטיפול מצוין והכול עבר בשלום, כולל התשלום שהגיע מהביטוח. שכרנו דירה נחמדה בכפר קטן ליד בית החולים. ושם המתנו להתאוששותו והחלמתו, במשך שישה שבועות וחשנו כי כאן בנימין קיבל את חייו מחדש.

בינתיים הגיעו הילדים לביקור. אחיינית שלי ששהתה באנגליה באה גם כן להיות איתנו. זו הייתה תקופה טובה מאוד, קיבלנו הרבה תמיכה ועידוד מחברי המשק ואף עדכנו אותנו בכל מה שקורה בניר עציון.

כששבנו ארצה, בתקופה שלאחר הניתוח בנימין היה פעיל יותר ולא סבל כאבים. הוא היה הולך לעבודה במלון, אך כשחזר היה נשכב במיטה תשוש מאוד ועייף. הוא הלך ונחלש עם הזמן.

כעבור שבע שנים, נמצא אצל בנימין גידול בכליות. הכליה לא תפקדה. הרופא רצה מאוד לנתחו, למרות שהיו חוות דעת רפואיות שאמרו לא לנתח. בנימין עצמו הסכים לניתוח. ליבו היה חלש. הוא עצמו היה חלש משנים של מאבק עם חולשת הלב. כאביו חזרו להיות בלתי נסבלים ובשנים האחרונות נהג לרשום לי פתקים, כשלא הצליח לדבר.

באותה עת נולדה בארה"ב, שיר נכדתנו ובנימין אמר: "אני לא אזכה לראותה..." מספר ימים לאחר ניתוח הכליה, נפטר בנימין. זה קרה בבית החולים בעת ששוחח עם שכנו לחדר. ליבו נדס. הוא זכה מאז ניתוח המעקפים באנגליה לעוד 6 שנים טובות אך ביחד עם הגידול בכליה, לא עמד לו כוחו. המוות היה פתאומי. בנימין לא חשב שהוא ימות כל כך מהר וקיווה לטוב.

השנה הייתה 1996. ומאז אני לבד... והחיים קשים בלעדיו. ללוויה הגיע דני מארה"ב, כלתי בכתה מאוד כי הייתה קשורה אליו. גדעון גם כן, למרות שהוא פחות מראה את רגשותיו.

בנימין ואני הגענו מרקע דומה. שנינו עלינו ארצה לפני מלחמת העולם השנייה עם עליית הנוער בהיותינו בגיל הנעורים וצעירים מאוד. שנינו איבדנו הורים בשואה. לבנימין היה אח בארץ ולי הייתה אחות. יחסינו היו טובים. הקשר בינינו חם וחזק והקמנו משפחה יפה עם כל הקשיים שהיו בדרך.

השיחות עימו חסרות לי, החלפת הדעות בכל נושא, הטיפול שלו בכל נושא החשבונות הביתיים, למרות שלמדתי ממנו בעת שהיה חולה, מה עלי לעשות עם החשבונות. מאז שהייתי בת 18 אני עם בנימין. חיינו יחד 49 שנים. והחיים בלעדיו אינם דומים לחיינו המשותפים והמלאים. אני בודדה בלעדיו.

לסיכום

חיי התאפיינו בעמידה מול סכנה קיומית, אך תמיד הם יכלו לסכנה וניצלו. עמידה זו לא הייתה פשוטה, אך מסתבר כי תמיד היה משהו ששמר עלי.

קשה עד מאוד היה להשאיר את הורי מאחור ולעלות ארצה. הייתי כה צעירה אז והתחושה מלווה אותי עד היום אך בזכות הפרידה מהורי ניצלו חיי, זכיתי לתת חיים לילדיי, ועל כך אני מאושרת. הורי עשו מעשה גבורה בכך ששחררו אותי ואת אחותי לגורלנו ולנפשנו... איש לא יכול היה לשער מה יהיה... הורי ידעו שככל הנראה לא יפגשונו יותר ואף על פי כן, הם העזו לשלח אותנו לדרכנו. הם וויתרו על

הסיכוי שנשאר לצידם ונסייע בידם בעתיד המעורפל וצופן הסכנות של אירופה עם עליית הנאצים.

חיי היו בצל איום בלתי פוסק על החיים, הבית והמשפחה. גדלתי בעת עליית הנאצים, ספגתי שנאה ואלימות ונקרעתי מהוריי בטרם עת. נדדתי מבית לבית, מיישוב ליישוב ועברתי חבלי לידה קשים, עד שהקמתי בית לי ולילדיי בניר עציון. שרדתי פעמיים את איום השריפה על הבית בניר עציון. איבדתי בחטף את בני בכורי, יהודה ז"ל ולאחר מכן את בעלי היקר, בנימין. למרות כל הכאב והקושי אני מודה על חיי ורוצה לראות בהתפתחותם וגדילתם של נכדיי ולזכות לראות נינים, לטייל ולראות מקומות ואנשים, ולהספיק ליהנות מכל אלה בבריאות טובה.